

инж. Н. Ганчева, живуща в гр. София, ул. „11 август“ № 9, но след бомбардировките загубила следите ѝ. Имаме сведения, че същата снимка е притежавала и майката на др. Атина Димитрова (вж. № 7), живуща в гр. Сталин.

7. Правнучката на майстор Никола Фичев, др. Атина Димитрова, живуща в гр. София, ул. „Шандор Петър фи“ № 55, предаде в управление „Архитектура“ — МКСБ, една фотоснимка с размери 30/40 см, представляваща изглед на Беленския мост преди наводнението от 1887 г. — преминаване на оръдия на артилерийско поделение.

8. Правнукът на майстор Н. Фичев др. Сава Иванов, живущ в гр. София, ул. „Гладстон“ № 6, през 1938 г. е съставил „родово дърво“ на потомството на Никола Фичев.

9. Факсимилетата (фотокопия върху документна хартия) в действителна големина на документите-сметки, автографи на майстор Никола Фичев (обр. 1, 2 и 3) се намират в управление „Архитектура“. Оригиналите са притежание на др. Недялко Каранешев, художник, живущ в гр. Търново, ул. „Читалища“ № 10.

Същите документи са разчетени на 20. II. 1952 г. от научен сътрудник на отдел „Исторически архив“ при Държавната библиотека „Васил Коларов“, София. Тук предаваме разчетения текст.

пари дето сми похарчили до сига за хана	
за гюнлюци ¹ за седем недели	5300
за киримиди — 14.000	1400
на баждарлак ² за мазата ³	102
1; сандакъ тенекета	180
за стуана дето е копилъ жилазу	1500
за усталак ⁴ на стуана	1500
даски за дюшемету	1000
	10982 ⁵

сички билдънцъ⁶ до ниделаци ти разправа защото има иощи работи да са копуватъ стоанъ до сига половината работата ни е и [с]каралъ

ваш слуга уста колю фичи

лето 1 марта 25:	
на костадинувата маза масравъ ⁸	
10; дарвета мишови ⁹ за дюшемето пу 3.2 ¹⁰	35
36; даски мишови пу 9	324
3; уки телани г[в]оздаи пу 3.2	10.2
6; гюнлюци дюлгери пу 10	60
	429.2

асъ уста колю фичи земамъ тези пари [от] Костадина похар похарчи[х] ги за горнити иманъ [На с. 2]

24 мартъ броих петъстотинъ 500 ¹¹	
17 лахти	26.30
6 $\frac{п}{т}$ [топа] ширитъ	7.20
	34.0
3: фишеци каба джалт ¹³	9
Колю Фичиту ¹⁴	34
	20
	97.20

¹ Гюнлюк — надница,
² Баждарлак — площад в гр. Търново, където е ставал пазарът.

³ Маза — маза, магазин.

⁴ Усталак — майсторлък, квалифицирана работа.

⁵ Сборът е написан от друга ръка.

⁶ Баланс.

⁷ Документът скъсан.

⁸ Разноски, разход.

⁹ Мише — дъб.

¹⁰ 3.2 = 3 $\frac{1}{2}$ — 3.5.

¹¹ Писано с друго мастило и друг почерк.

¹² Следва нечетлива дума.

¹³ Цялото изречение е писано с друго мастило и друг почерк.
¹⁴ Не е автограф на Колю Фичето, а е писано от друга ръка, както и цифрите срещу неговото име, което означава, че на него трябва да му се броят тези суми; а не че той удостоверява за получаването им.

10. Под рисунката на Беленския мост, притежание на читалище „Трудолюбие“ — гр. Бяла (обр. 35), авторът е поставил следните бележки:

ИСТОРИЧЕСКИЯ БЕЛЕНСКИ МОСТ НА Р. ЯНТРА

Гордост на родния ми гр. Бяла

Първоначален цялостен изглед преди разрушението на по-голяма част от моста при едно стихийно наводнение на р. Янтра (преди около 35 години).

Във връзка с моста възпроизведох и един момент, който представлява хващането на хвърления в р. Янтра кръст и който е местен обичаен завършек на извършваната всяка година Богоявленска служба върху самия мост понякога при мразовитата зима и заледена Янтра. Посочения момент изобразих символично по още добре запазените ми от младенческите ми години мими спени и впечатления от града, в който съм се родил (вече близо преди 74 години) и в който съм отраснал.

Този ми скромен труд, който днес завърших, подарявам на беленското народно читалище „Трудолюбие“ в памет на скъпите ми родители и с надеждата да послужи за назидание на новите поколения, които, гледайки рисунката, да си спомнят за действителната първоначална величина на моста, за не оватата величавата красота, както са били някога създадени от българския природен гений в лицето на неукния майстор Колю Фичето и които сега след поправката на разрушената част от моста са значително накарнени.

Постройката на моста е била започната през 1857 година и свършена през 1863 година.

София, Богоявление, 1945 година

Марин Илиев Кабакчиев

зап. полковник от инж. войски

11. Негативите на всички фотоснимки, публикувани в настоящата книга, направени от художник-фотографа Димитър В. Капев, се намират в него, адрес бул. „Христо Ботев“ № 76 — София; тези, правени от Българска кинематография, арх. Ст. Матеев, Г. Ботев, се намират в управление „Архитектура“ — МКСБ, а всички останали негативи поотделно се намират у авторите им.

12. Негативът-стъкло с размери 24/30 на Беленския мост (табл. XXV) е бил донесен от гр. Бяла от починалия вече фотограф Бургов в гр. Търново. Понастоящем той е притежание на фотографа Стоян Нанков — Търново, ул. „Дондуков“ 33.

13. Макетът на цял къта „Св. Богородица“ (табл. IV, 1) е изработен от архитектурния техник-реставратор Леон Харалампиев Филипов, гр. Търново. Същият е изработил и съхранява в собствената си сбирка (домашен музей) макети на магазините на Хаджи Минчо и двете улични фасади на къщата на Никола Коюв (1849) — Търнов.

14. Макет (реставрация) на покрития дървен мост над р. Осъм в гр. Ловеч в мащаб 1:100 е изработен от покойния любител-реставратор Пенчо Иванов през 1946 г. в София за Министерството на строежите и пътищата. Понастоящем същият макет е предаден на катедрата „Масивни мостове“ на Строителния факултет при Държавната политехника „Сталин“.

Подобен макет на същия мост притежава музейната сбирка на читалището в гр. Ловеч; авторът е неизвестен.

15. Чертежите (архитектурни заснемания), публикувани в книгата (обр. 6—8, 15—17, 19—25, 28—35, 37, 38 и 41), както и реконструкциите (обр. 9—13, 43—48) са притежание на управление „Архитектура“ — МКСБ.

16. Чертежите (архитектурни заснемания), публикувани в книгата (обр. 14, 26, 27, 39 и 40), са притежание на Института по градоустройството и архитектура при Българската академия на науките.

17. Ханът на Хаджи Николай Д. Минчев в гр. Търново е бил архитектурно заснет през 1943 г. служебно от арх. Иван Вълков и сътрудници от Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството. Съдбата им в момента е неизвестна.